ԽԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 329 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27 / 8 ՅՈՒՆՎԱՐ 1898 14 ՇԱՊԱՆ 1315 ՇԱԲԱԹ

[illegible] سطه‌ده (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Խմբագրութիւն
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ
Գ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նուրատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE
Les annonces sont reçues
aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար Տարեկան դրկն. արծ.	75
» » Վեցամսեայ » »	40
Գաւառներ » Տարեկան » »	100
» » Վեցամսեայ » »	50
» » Եռամսեայ » »	25
Օտար երկիրներ » Տարեկան ֆրանք	25
Ռուսիոյ » » ռուբլի	10

Դրամի փոխանակ [illegible] կընդունուի 115 ղրուշի [illegible] 100 ղրուշի հաշուով:

ԵՕԹՆԵԱԿԸ

Էջմիածնի մէջ գործուած գողութիւններով հռչակուեցաւ այս եօթնեակը: Առաջին իրարանցումը շատ մեծ էր, անանկ որ կ'ըմբռնեցաւ թէ եղածը շատ մեծ բան մ'է. վերջը սակայն կամաց կամաց լռման նախընթաց, աւելին և դատափետելու ժամանակը և երկրը զգացուցին այն ստուգեան որ մէջտեղը կորսուելիք բան մը չմնաց, և հասկցուեցաւ թէ եղածը ոչ թէ միայն մեծ բան մը չէ, այլ բնաւ բան մը չէ: Բայց կը կարծէք թէ լրագրութիւնը իր մասնաւոր տրտունջ չունի՞, կը կարծէք թէ ազդու յարուցանելը քիչ դրա՞մ կը վաստըկցնէ լրագրի տէրերուն: Այսօր Հիւանդանոցի շուրջ աղմուկ մը հանէ, ամէն սարդ թերթերը կը լեփէ, վասն զի անիկա հինալէն վերջ Էջմիածնի սրբութիւններու շուրջ դոգերէ սատարով մը զինուած, և վստահ եղիր թէ չհաղորդուելեան մը աղբիւրը գտած կըլլաս ժամանակ մը համար: Ընթերցող հասարակութեան համար զրոյցները միշտ կարեւորութիւն ունին, ինչպէս արուեստաւորներուն համար կիսատուութիւնը և կիսադէմքերը: Բարքերու ուսումնասիրութեան համար յաւիտենական նիւթեր են այն աղմուկները և զրաւան ընդլայնումները որոնք կը յ'բուցուին և կը չինուին ամենաչնչին և տեղական այլամերժ գոյնով ներկայացուած խնդիրներուն շուրջ: Իրաւ որ լրագրութեան խնդիրը ա'յդ չէ տեսականօրէն, բայց շատեր աւելի գործնական կը նային. սկզբունքն ըլլ չատագովելու ժամանակը չէ. լուրջ նիւթերով զբաղիլը երբ բան մը չվաստըկցներ մեզի, կը դիմենք երեւակայութեան, և անոր կենդանի անէծութիւններուն: Գրասեղանի վրայ մտացածին պատկերներ կստեղծենք, և անոնց բացա ըսութեան մէջ կը գտնենք այնպիսի չիչատեր, որքան չպիտի գտնէինք ամենէն ճշմարիտ և իրական խնդիր մը ներկայացնելու համար: «Ճերմակէն Նարդոյն» ճշմարտութիւնը ներկայացուց Էջմիածնի մասին տեղական թերթի մը մէջ չարակնութեան զրոյցներուն մէջէն դուրս հանելով: Սակայն այդ թերթը որ ճշմարտութիւնը երեւան բերաւ, չկրնար իր նպատակին հասնիլ, և քաջալերութիւնն ու ազդեցիկ ձայնը կը մնան դարձեալ սուտ լուրերուն կողմը, վասն զի անոնք հասարակական են: Ասոր այս եօթնեակին ալ ազգային խոշոր և գլխաւոր այլասերուած գործակցութեամբ մը անցաւ: Հիմա կարգը եկաւ նոր թերթերուն:

Եթէ բարեբաղդաբար քաջալերական եղանակ մը ունի այս եօթնեակը, Հիւանդանոցի վարչութեան կազմակերպութիւնն է: Յանկարծ և ուանց մտածելու այս ֆրանսերէն բառը եկաւ գրչիս, և կարծեմ թէ հոգաբարձութենէ մը աւելի նշանակութիւն ունի, քանի որ կարգի կանոնի, կազմակերպութեան գաղափարին աւելի կը մօտենայ, և ինչպէս նորադոյն վարչական մարմինը կը հաստատէ մեր ըսածը: Հիւանդանոցը, ի՛նչ որ ալ ըսուի անոր շէնքերուն կամ մատակարարութեան մասին, ազգ. լին անհատներուն համար գթութեան յարկն է միշտ, մանաւանդ թէ հոս Կ. Պոլիս եթէ գաւառները չպիտի դադրի ինչպէս երբէք դադրած չէ, իր լուման տալէ. լաճի պարտականութիւն է ազգասէր ողորմելի տեսանից Թաղունի նպատակի, ազգասէր ու հիւանդն, անկարն ու ծերուկը իրաւունք մը ունին մեր աղօթքին և քսակին վրայ. վճարենք մեր պարտքը, եւ երկարօրէն խուզարկութիւններ չընենք և աջ-ով ստանձնիս ձախով չհակակշռենք: Շահագործութեան դաշտ մը չէ Հիւանդանոցը, ոչ ալ ընկերովին գործակցութեան արդիւնաւորիչ ստեղծական ասպարէզ մը: Հոգաբարձական պաշտօնեաներ կան, ո՞վ պիտի խնամէ զիրենք, հարկաւ մենք, և անոնք կուզեն որ ուտեն, խմեն, հագնին, հեռանայ իմ կամ քու տուած տասը փարաները բնաւ չեն կորսուիր, իրենց հասանքը ունին անոնք ուր կը դիմեն, և ապահով կրնանք ըլլալ որ Հիւանդանոցի պաշտօնեաները կապրին, եթէ նոյն իսկ դիւթանոյ պաշտօնեաներ ալ չմնան իմ կամ քու տուած տասը փարաներով պարարիլ: Ես, անո՛ւշ ըլլայ, պիտի ըսեմ, քանի որ մուրացկաններու պէս կապուտ են այդ տասը փարաներ, իրենց արդար թօշակը սահմանէ վերջ: Պարտքի գաղափարը եթէ լաւ ըմբռնած ըլլանք, զեղծումներու գոյութիւնը չկրնար մեզ ազատ կեցնել մեր պարտքէն: Անի սկզբունքի խնդիր է, երկար բարակ ճղճիմ հաշիւներ լսելու ժամանակը չէ: Իրաւ, թերթերը պարտաւոր են զեղծումները հրապարակել, բայց այս պատճառաւ ժողովուրդը իրաւունք չունի իր պարտքը մոռնալու և խիղճը արդարացնելով ըսելու թէ [illegible] չեմ տար: Չէ՞ք տեսեր, տեղական թերթ մը խմբագրութիւնը այդ նախապաշարումը վերցուց խոշոր նուիրատուութիւն մ'ընելով այն յարկին համար որ բարոյապէս մեռեալ կը հռչակէր, և հրապարակաւ ալ շնորհակալութիւն յայտնեց Հանդէս Ամսօրեային, այդ [illegible] յիշատակած ըլլալուն համար: Վիեննական հանդէսին շեշտը այնքան անգոյն և երկդիմի էր նոյն գումարին պատմութիւնն ըրած ատեն որ չիտակը մենք կարծեցինք թէ հեգնութիւն մ'է այն և ոչ գովեստ, մինչեւ որ նուիրատու թերթը շնորհակալութիւն յայտնեց հանդէսին: Այս առթիւ նորէն չպիտի ըլլայ մեզի խնդրելու որ Վիեննայի ա՛յդ թերթին խմբագիրները ազգային քննիչներին քիչ մը աւելի խնամով պատրաստեն, քանի որ վերջապէս տեղ մը տուած են այդ մասին իրենց գրական-գիտական թերթին մէջ, և հաճին յստակ և բացորոշ բառերով որակելու նուէր մը, գործ մը, ձեռնարկութիւն մը:

Հիւանդանոցը չմոռնալով, պէտք ըսենք թէ Վսեմ. Իլիաս Էֆէնտի Զայեանի դահերեցութիւնը կարող անդամներու աջակցութեամբ զօրացած՝ սքանչելի վարչութիւն մը պիտի ըլլայ մեր Հիւանդանոցին համար: Վսեմ. Ատենապետին լըջմտութիւնը, խոհականութիւնը, խղճամիտ ոգին գերազանց երաշխաւորութիւն մ'են ամենուն վստահութիւնը գրաւելու համար: Ուրախ ենք որ այս բարեպատեհ ընտրութեամբ կը փակենք մեր եօթնեակներուն ընդհանուր տեսութիւնները Հիւանդանոցի մասին:

Ջերմեռանդ հաւատացեալ մը չհաւնիր Կ. Պոլսոյ քանի մը եկեղեցեաց ուն երգեցողութեան, կամ մանաւանդ անոր կարգին: Կըսէ թէ շատ միջամտութիւններ կան: Փառաբանը կը խառնուի, աւագերէցը կը խառնուի, թաղին մեծ աղան կը խառնուի, և ներդաշնակ ձայներու մէջ յանկարծ կը կազմուի աղխալուր անհամ ձայնութիւն մը, բնականաբար բարեպաշտները կը գայթակղին այս անկանոնութեան վրայ: Ինչո՞ւ այսքան իրարանցում դասին մէջ: Կըսուի թէ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին մէջ գրեթէ ամէն օր կռիւ կելնէ կարգացուած միջոցին, դպիրները չիտակը պիտի ըլլուցին, ուրիշ մը կը միջամտէ, կը խառնակէ, կամ փոխադարձաբար: Այդ թաղին Աւագերէցը ազնուր ձայն մը ունի, և ծանօթ է առաւելապէս այդ յատկութեամբ, ինչո՞ւ չկրնար ներդաշնակութիւն գտնել երգեցողութեան մէջ, կամ միջամտողներուն սաստել, եթէ նոյն իսկ իրմէ բարձր ըլլան աստիճանով կամ տիտղոսով: Մեր հայրերը բարի սովորութիւն մը ունէին, ամէն անգամ որ դասին մէջ անկանոնութիւն մը պատահէր, Աւագերէցը պատասխանատու կը բռնէին, խեղճը կը յանդիմանէին, եթէ նոյն իսկ եպիսկոպոս մ'ըլլար քարոզիչը: Այդ անտեղի միջամտութիւնը կը խանգարէ աղօթքի մտամփոփումը, մէկ խօսքով, բարեպաշտներու միւոյն կը պղտորէ: Նիկոմիդիոյ առաջնորդը սքանչելի Տէր [illegible] մը ունի, ուր որ երթայ, պատարագի ամէնէն փսեմ վայրկեանին կը միջամտէ և իր կեցած տեղէն կը դադրեցնէ երգ ու աղօթք և կ'սկսի մրմնջել տափակ եղանակը: Շատեր որ ջերմեռանդութեամբ կաղօթէին տեսած եմ որ ժամը կը ձգէին դուրս կելնէին, դպիրները քէն ընելով, ա՛լ չէին կարդար, միացածը դուք երեւակայեցէք: Ասոնք բառին կատարեալ նշանակութեամբ անկանոնութիւններ են, զոր պէտք է բառնալ: Ժամուն մէջ եպիսկոպոսը կամ վարդապետը իր պատկառանքը կը կորսնցնէ, և այլ և այլ կասկածներ կը հրաւիրէ իր վրայ, եթէ շատ տեղափոխութիւններ ընէ, դպիրներուն երգը դադրեցնէ, եւ իրենն առաջին նայի շարունակ: Մենք կըսենք թէ այդ ընթացքը խոհեմութիւն չէ:

ՕՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԼՔԵԱԼԸ

ԱՌ Ս. ԳՈՒՄԲԱՍԵԱՆ

Ամառ գիշեր մ'էր. գործաւորական կեանքի ծովային աշխատութենէն ուժասպառ կերթայի դէպ ի Բէնիկվորս-Րօտ. Բանվիլի քաղքին գեղեցիկ զբօսավայրերէն մէն, [illegible] չունէ մ'առնելու. Ճեմելանքներու երկու բազմութիւն մը կը ստուար կանգնի քովէս, իր եռանդն ձեւերով բանաստեղծ ու տարտամ քանդակներ որ գիշերուան լռութիւնը ճեղքելով կերթան կանհետին հեռաւորութեան ծոցին մէջ: Ճամբաւայրին երկու կողերուն վրայ տարածուող ծառաստաններու խորը ուրուականներու պէս կերեւան զիրար սիրող հոգիներ որ, մարդկային ակնարկներէ խուսափող, բնութեան յաւիտենին լռութեամբ մեկմեկու սրտեր կը կարդան:

* * *

Գործաւորական աշխարհի մէջ ենք. գիշերուան ներօղական ժամը հազիւ ութուկէսին կը զարնէ փակուիլը պահերուն ու գործաւորները, հոգնիլ չգիտցող այդ սրահները, [illegible] եւ ժամ մը վերջ լաւ մաքրուած ու վայելչօրէն հագուած կիներն հրապարակային պարտէզները, դաշտերն և ծառաստանները բնութեան հանդէսը փայլելու, օրուան մէջ ունեցած փիզիքական աշխատանքին տեղը լեցնելու:

* * *

Կը շարունակեմ ճամբաս եւ յառաջանալէ վերջ, վերջապէս ոտքերս կը բերեն ինձ դէմ ու իրենց հանգստի իրաւունքը կը պահանջեն. կը հանդիպիմ նոյն առաջարկութեան եւ ծառի մը տակ կընկողմնիմ. հոն՝ առանձնութեան մէջ, գիշերային լռութեան ստուերներուն տակ, կը խօսիմ անցեալի այն ամէն յիշատակներուն հետ՝ որ կուգան իրենց տխուր և գեղեցիկ պատկերներով շարունել մտքիս հանդէպ. յիշատակներ՝ անբաժան ընկերակիցներն են անոնք պանդխտութեան որդեգրութեաններուն. սիրելիներու տաք համբոյրներէն ու գգուանքներէն զրկուած խեղճերուն. անոնց՝ որոնց կարօտէն այրած սրտերուն մէջ խոկմանց ու տուայտանք թողած են խոշոր պարապ մը, որուն [illegible] վերջը հանդարտօրէն ծնի [illegible] իր կենսական [illegible]:

* * *

Ի՜նչ սարսափելի բան է սա մենակութիւնը. ի՜նչ անմեկնելի ազդեցութիւն կը պարփակէ իր մէջ. չեմ հասկցած. կը նայիմ մէկ կարգունքեան աչքերդ սուրբ և մաքուր զուգորդուած կիներուն հետ հաղորդակցութեան դնելով զայն. երբեմն, կը ժպտեցնէ յուսոյ փայլ մը դնելով բիբերուդ ներքեւ. մերթ կը կատղեցնէ միտքդ ձգելով այն հակամարդկային ընթացքը, որուն պատճառաւ անմեղներն իսկ կը տանին իրենց անմեղունակ [illegible]:

* * *

Պահ մը վերջ, կառքի մը թաւալումի ժխորը կուգայ սթափեցնել զիս առանձնախոհութեան թմրութենէս. կը նայիմ չորս կողմս. մարդ չկայ. ամենքը քաշուած են իրենց տեղերը. կը պատրաստուիմ տուն վերադառնալ. և ահա՛ նոյն կառքը հասնելով կը կենայ ճիշդ դէմ առ դէմ. երկու այր և մէկ կին շտապաւ վար կը ցատկեն և կառքին լապտերը ձեռուընին ծառուղիներէն ներս կը մտնեն եւ երկքը մէկանց ծառի մը տակ կը ծնրադրեն: Նոյն պահուն արձակուած սրտաճմլիկ ձայն մը կը սրէ [illegible]. [illegible] կը պաշտպանեմ ոտքերս. կը քաշուիմ կը մնամ նոյն տեղը և լռութեամբ կը դիտեմ զիրենք. քառորդ ժամ, ետքը ոտքի կելնեն իրենց հետ չորրորդ մ'ալ բարձրացնելով, լապտերին լոյսին կը տեսնեմ միջահասակ նիհար կազմուածքով օրիորդ մը որ երկու կողմերուն վրայ յենալու առիթ կը տրուի. մարդիկներ երկուքը կը մտնեն անոր աշուրներուն տակ և կառքին մէջ կը դնեն զինք:

* * *

Արդ [illegible] խռովուած զարմացմանց կը հարցնէի ես ինծի թէ ինչու լքեալը [illegible] հառաչանքով իր ծնողքին սիրտը կը յոշոտէր. արդեօք ծնողքը դաւաճանուա՞ծ էր զաւկին, դանէն դուրս ձգուա՞ծ մ'էր. մօր մը անտարբերութեան նահատա՞կը. արդեօ՞ք .... եւ ահա՛ հասած են հանրային ապահովութեան հսկող պաշտօնեաները, որոնցմէ կը տեղեկանամ թէ իր ծնողաց շահամոլական եսերէ անտարբերութեան զոհն եղած էր լքեալը:

ՎԱՂԱՐՇ

Բափոնթիլ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառացի բաժանորդներէն անոնցմէ որ ցարդ չեն վճարած իրենց բաժնեգինը, կը խնդրուի որ նկատի առնելով թերթիս վարչութեան կողմէ եղած սպառ սպառ զոհողութիւնները, դիւրամատչելի պայմանաւ օրաթերթ հասցնելու համար իրենց, հաճին վճարել իրենց պարտքը նիւթական [illegible] մը եւս չնմարկելու համար փոխանակ քաջալերելու զայն:

ԿԻՐԱԿԻՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ե.

Այսպէս, անգլիացի տանը մէջ առաւօտն ու իրիկունը աղօթքով կողջունեն, աղօթքով կը նուիրագործեն. շատ հազուագիւտ են այն տուները ուր աղօթք աղօթնանք չի մատուցուիր: — Գիտեմ, հիմա Մասիսի ընթերցողներէն ոմանք պիտի ըսեն թէ, «Ա՜ս ալ ով է, ելեր կարգ մը ցնորական բաներու վրայ կը գրէ»: Կամ զիս կրօնամոլին մէկը կարծելով պիտի ծաղրեն, և կամ «կրօնամոլ» Անգլիացւոց վրայ պիտի ծիծաղին: Հոգ չէ, եթէ մեր վրայ ծիծաղներ, հեգնական ժպիտներ արձըկողներ գտնուին, մենք ալ դարձեալ կաղօթենք անոնց համար որ հոգեկան աչքերնին բացուի ու հասկնան թէ ճշմարիտ կենցաղավարութիւնը, ճշմարիտ երջանկութիւնը, ի՛նչ բանի մէջ կը կայանայ արդարեւ:

Ահա կը տեսնանք թէ կիրակի օրը տունը և եկեղեցին իրարմէ մեծ տարբերութիւն մը չունին Անգլիա: Կը մնայ փողոցը: Փողոցներն ալ կրօնը իր հովանին տարածած է. հրապարակային պաշտամունքներ տեղի կունենան կիրակի օրեր նաև փողոցներու, հրապարակներու և «Փարք» կոչուած լայնածաւալ հասարակաց պարտէզներու մէջ:

Տեսէք սա փողոցին անկիւնը բոլորակ մը կազմած են տեսակ մը զինուորական համազգեստ հագած խումբ մը մարդիկ, որոնց յարիւրապետը կը կրէ դրօշակ մը որուն վրայ «Փրկութեան Բանակ» վերտառութիւնը արձանագրուած է: Երգ կարմիր բաճկոններ հագած են որոնց կուրծքին վրայ Փրկութեան Բանակը իր զինանշանը դրոշմած է, բաճկոններ որոնք միմիայն Փ. Բանակին անդամոց յատկացեալ են: Գլուխնին դրած են այնպիսի բերզոյլներ, բոլորն ալ միաձեւ, որ խիկյոն կը մատնէ իրենց Փրկութեան Բանակին զինուորներ ըլլալը: «Զինուոր» ըսի, որովհետև Բանակին սրտ անդամք «զինուոր» կը կոչեն զիրար:

Օր մը երիտասարդ մը կը տեսնեմ այս հոգեւոր զինուորութեան անդամակից. և որովհետեւ այս յարանուանութեան պատկանողներ առհասարակ բաղդատապէս աւելի դիւրամատչելի և աւելի մարդամօտիկ հով մը ունին իրենց վրայ, կը մօտենամ իրեն, ու մանաւանդ համարձակութիւն առնելով կարմիր բաճկոնին վրայի «օլճըր» (զինուոր) բառին, կը հարցնեմ.

—Ո՞ւր է ձեր զէնքը քանի որ զինուոր կը կոչէք ինքզինքնիդ:

—Ահա այս է մեր զէնքը, կը պատասխանէ գրպանէն փառակազմ գեղեցիկ Աւետարան մը հանելով:

—Շատ բարի, ո՞վ է ձեր թշնամին, որո՞ւ դէմ կը կռուիք:

—Մենք այս զէնքով կը կռուինք սատանային դէմ, մարդկային թշուառութեան դէմ, մարդոց հոգեկան տգիտութեան դէմ. մենք այս զէնքով կը մաքառինք մեղքին, չարիքին դէմ, ու անոր սոսկալի ճիրաններէն կը փրկենք մարդկային անգին հոգիներ զորս գերի վարած է սատանան:

—Ո՞ւր է ձեր պատերազմի դաշտը:

—Մեր պատերազմի դաշտը, մեր գործունէութեան ասպարէզը, մանաւանդապէս գինետուները, տարփի դասակարգի պատկանող փողոցները, մոլութիւնը բոյն դրած ապականեալ վայրերն են:

—Բայց կը յուսա՞ք թէ պիտի յաջողիք յաղթանակը վաստկիլ այս հոգեւոր պատերազմին մէջ:

—Օ՜ եէս, եէս, շիւր (այո՛, այո՛, ապահովապէս), կը բացագանչէ ժպտուն դէմքով երիտասարդը, այնպիսի շեշտով մը որ խակոյն ենթադրել կուտայ թէ անկարելի բաուած բանը այս մարդոց համար չէ, գի հաւատքնին այնքան զօրաւոր է իրենց ապագայ յաջողութեան մասին որ դոյզն կասկած մը անգամ չեն սնուցաներ իրենց ձեռնարկներուն մէջ, ու ջիղերնուն կը դպի երբ իրենց այս աստուածահաճոյ ձեռնարկութեանց արդիւնաւորութեան նկատմամբ կասկած յայտնող խօսքեր կ'ըլլան իրենց քով։

Դառնանք բոլորակին. կեդրոնը մանկամարդ կին մը կայնած կը քարոզէ, յետոյ ուրիշ [illegible] (քոյր) մը (Այս [illegible] յարանուանութեան անդամուհիք զիրար քոյր կը կոչեն) աղօթք մը կ'արտասանէ այնպիսի սրտաբուղխ խօսքերով և սրտաշարժ շեշտերով որ մարդուն վրայ խորին տպաւորութիւն մը կը ձգէ, ու դժուարը կուգայ մարդուն հեռանալն անկէ՝ առանց գլխաբաց պատկառանքով և երկիւղած հոգիով մինչև վերջը ունկնդրելու այս հրապարակային պաշտաման, որ նպատակ ունենալ կը թուի Աստուածային պատգամները հաղորդել ամէն անոնց որոնք ոչ եկեղեցի կերթան, ոչ Ս. Գիրք կը կարդան։ Ու երբ այսպիսի հոգևոր պաշտամունքի մը կը հանդիպին, կամայ ակամայ մօտիկ կ'ըլլեն, ականջնին խցելու չեն ի հարկէ, ու օր մը չէ օր մը լսած մէկ քարոզնին զիրենք հոգեւորապէս կը վարժեցնէ։

Շրջանակ կազմող [illegible] և [illegible]ներուն ետին խռնուած է ժողովուրդը, ոմանք հեգնական ակնարկ մը ունին, մանաւանդ անոնք որոնք շատ չեն ախորժիր ասոնց այս ընթացքէն, իսկ ոմանք բարեկամ ըլլալ կը թուին Փրկութեան բանակի կազմակերպութեան։ Զարմանալի պզտիկներ մինչև բոլորակը խանգարելու, գինով կիներ մինչև [illegible]ներուն գլխարկը իրենց գլխէն խլելու աստիճան յառաջ կերթան. բայց անոնք իրենց ցեղին յատուկ պաղարիւնութեամբ և անտարբերութեամբ իրենց պաշտօնը կը շարունակեն։ Ու հիմա վերջացած է պաշտօնը. Նուագախումբը, որ կը բաղկանայ թմբրակահարէ մը և քանի մը փողահարներէ, ամէնն ալ իրենց մարդոցմէն, սկսած է ածել իրենց սովորական քայլերգը, որ արձագանգ կուտայ լուռ և գրեթէ ամայի փողոցներուն մէջ, ու իրենց ետեւ կը ձգէ գինովները, խաւարակուռն Անգլիոյ ([illegible]) այս բարի ծաղիկները, որ խումբին քայլերգէն և զինուորական կազմակերպութենէն հրապուրեալ բնական ախորժ կը զգան հետեւելու և ներկայ գտնուելու անոնց պաշտօններուն, և այս առթիւ խումբին հետ մէկտեղ մինչև իրենց եկեղեցիները կ'առաջնորդուին, ուր տեղ պաշտօնին աւելի հետաքրքրականն ու միանգամայն աւելի եռանդունը տեղի կունենայ։

Ու մենք ալ ամբոխին հետեւելով ներս կը մտնենք [illegible]ն։(Ասոնք իրենց աղօթատեղիներէն շատերը [illegible] (զօրանոց) կը կոչեն։) Նուագախումբը իր տեղը գրաւած է ամփիթատրոնի ձեւով բեմին վրայ։ Կը սկսի ածել հոգեւոր կտորներ։ Ամէն ոք ոտքի վրայ է. Թմբուկին թամբիւնը, շեփորներուն որոտումը կը լեցնէ աղօթավայրը։ Արտասովոր զուարթութիւն մը, աշխուժութիւն մը կը նշմարուի. կարծես թմբուկը թմրած ջիղերը արթնցուցած է. ոգեւորութիւնը խանդավառութիւնը կատարեալ է։

Քարոզիչը քիչ մը կը քարոզէ, քիչ մը [illegible] կերգէ։ Քիչ մը ետքը նուագախումբին ուրիշ մը կը խօսի. յետոյ ուրիշ մը ձեռնադաշնակ մը ի ձեռին դէպ ի բեմը կը յառաջանայ. մէկ կողմէն կը նուագէ, միւս կողմէ կը կաքաւէ բեմին վրայ։ Պաշտօնը առաջնորդող անձը ուրիշները խօսելու կը հրաւիրէ իրենց կարգին։ Ամէնն ալ քիչ շատ խօսող են, եւ ինչո՞ւ չըլլան քանի որ դրամագլուխ չի պակսիր իրենց, քանի որ հմտութիւն ունին Ս. Գրոց և քիչ շատ փորձառութիւն ունին աշխարհի իրաց եւ դիպաց վրայ։ Ոմանք իրենց անձնական փորձառութիւնները կը պատմեն. գինովներ իրենց ժուժկալութեան պատմութիւնը կ'ընեն, իրենց դարձի գալուն պարագաները կը մանրամասնեն, ուրիշ մը իր մոլի կեանքին ինչպէս հրաժարական տալը կը նկարագրէ։ Բոլորն ալ ուրախ զուարթ են, եւ այս ամէնը կատարեալ կանոնաւորութեամբ։

Վ. Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ
ԲԵՐԱ, ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ Թիւ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ, և կը դարմանէ մասնաւոր խնամով ներքին հիւանդութիւնները, տղայոց տկարութիւնները, մորթի, միզային ճանապարհաց և ծննդային գործարանաց ախտերը։

Զորեքշաբթի օրերը աղքատ հիւանդները կ'ընդունի ձրիաբար։

Բշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաեւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին քով Հ. Եմիրզէեան էֆ.ի դեղարանը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ.—Խօսք կայ թէ Մ. Ծանարտէլլի խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը ի նպաստ ամուսնալուծման։ Բայց չկարծուիր թէ այս օրէնքը արդի խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն գտնէ։ —Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ շատ մեկնութիւններ կը տրուին Բօբօլօ Րօմանօյի մէկ յօդուածին առթիւ, զոր գրած է Իտալիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց մասին. նոյն թերթը հաւանական կը նկատէ թէ երկու երկիրներուն միջեւ առեւտրական համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի։ Պապական այս թերթը՝ որ նոր նախարարութեան կազմութենէն ի վեր զգալաբար դահլիճին մօտեցած է, կը յայտարարէ թէ ուրախալի պարագայ մ'է Ֆրանսայի և Իտալիոյ յարաբերութեանց բարւոքումը, բայց չկարծեր որ առեւտրական վերջնական համաձայնութիւն մը կըրնայ ըլլալ, վասնզի մէկ կողմէն Ֆրանսա այդ բանին շատ պատրաստ չերեւիր, և միւս կողմէն Իտալիա առեւտրական նոր ճամբաներ բանալով իր առջեւ, ներկայ պայմաններուն մէջ իր դրացի պետութեան հետ դաշնագրութեան մը կնքումը երկրին տնտեսական շահերուն աւելի վնասաբեր կըլլայ քան շահաւոր։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՔՈՒՊԱ.—Պլանքօ մարաջախտին խնդրանաց համար Մադրիտի կառավարութիւնը որոշեց յունուարի վերջ 5000 նոր զօրք ղրկել Քուպա, նոյնչափ ալ փետրուարի մէջ։ Մարաջախտը ուզեց Քուպայի մէջ հաւաքումներ ընել, բայց զինուորագրութեան ներկայացող քիչեր գտնուեցան։— Փիլիպեան կղզեաց հրամանատար Բրիմօ Րիվէրա մարաջախտ առատաձեռն գտնուեցաւ կարօտեալներուն բաշխած նուէրներով։ Հարիւր հազարաւոր դահեկաններ բաշխուեցան բնակիչներուն։— Վէյլէր զօրավարին բողոքագրին վրայ քանի մը զօրավարներուն կարծիքը հարցուելով, ի միջի այլոց Քամպոս, Լօրէս Տոմինկուէզ և Օքանտօ մարաջախտներուն, այս վերջինները [illegible] քաղաքականութիւնը ջատագովեցին։ Զօրավար Վէյլէրի անձնուէր մատրիտեան «Նասիոնալ» թերթը կըսէ թէ, կառավարութիւնը թէեւ ձերբակալած է Վէյլէրի բողոքագիրը հրատարակող օրագիրները, բայց նոյն գիրը կարդացուած է ամեն զօրանոցներու մէջ. Նոյն օրաթերթը սաստիկ յարձակումներ կընէ Մ. Մ. Մաք Քինլիի և Ուտֆորդի դէմ։ Թերթը արգիլուեցաւ. բայց որովհետեւ թերթին տնօրէնը երեսփոխան է ներելի չէ զինքը դատաստանի հրաւիրել։ Արդէն մամլոյն դատերը երդուեալներուն կողմէն կը տեսնուին, որոնք գրեթէ միշտ կարդարացնեն օրագրողները։—Զինուորական ատեանը իր նախաքննութեան սկսաւ Վէյլէր զօրավարին բողոքին հրատարակութեան վրայ։ «Նասիոնալ»ի տնօրէնը կը պնդէ թէ այդ բողոքագիրը զօրավարին գրասեղանին վրայէն վերցուած է։ «Հէրալտօ»ի տնօրէնը կը յայտարարէ թէ իր հրատարակած բնագիրը «Նասիոնալ»ի տնօրէնին կողմէ հաղորդուեցաւ իրեն։ Զինուորական բարձրագոյն ատեանը սկսած է նաեւ Վէյլէր զօրավարը քննութեան ենթարկել. բայց որովհետեւ զօրավարը միեւնոյն ատեն ծերակոյտի անդամ է, դժուարին է գիտնալը թէ գործը ի՛նչ վախճան պիտի ընդունի։

—Փիլիպեան կղզեաց ապստամբապետ Ակուինալտօ Հոնկ-Քոնկ հասած է։ Ակուինալտօ որոշ պատասխաններ տուած չէ իր ապագայ դիտումներուն վրայ։ Սակայն յայտարարած է թէ ապստամբութեան գլխաւոր պատճառն եղած է բնիկներուն վանականներուն դէմ ունեցած ատելութիւնը։ Իբրեւ նախազգուշութիւն Մատրիտի կառավարութիւնը որոշեց 20,000 սպանիացի զինուոր թողուլ Փիլիպեան կղզիներուն մէջ։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.— «Նիւ Եորք Հէրըլտ»ի Բէքինի թղթակիցը կը պատմէ իր տեսակցութիւնը՝ զոր ունեցաւ Բէքինի նախկին կառավարիչ և արտաքին գործոց նախարարութեան արդի պաշտօնեաներէն Լի-Հունկ-Զանկի հետ։ Ահա ինչ որ ըսաւ. «Գերմանիոյ գործողութիւնը».— Քիաօ-Չէույի գրաւումը յայտնի բռնաբարում մ'է դաշնադրութեանց և ազգաց իրաւանց։ Այս թշնամական գործը արդարացնելու համար մէջ բերուած պատրուակը երկու քարոզիչներու սպանութիւնն է. բայց չինական կառավարութիւնը փութաց կատարեալ փոխարինութիւններ տալ։ Ծանր կախեներէ խուսափելու փափաքով մեր ուժերը քաշեցինք Քիաօ-Չէույէն, երբ գերմանները ցամաք ելան հոն, և հակառակ չինական հանրային զայրոյթին, մենք նոր զօրքեր չղրկեցինք Քիաօ Չէու։ — «Քարոզիչներուն անխոհեմութիւնը».—Չինաստանի մէջ ինչպէս ամեն ուրիշ տեղեր չարագործներ կան։ Ոչ դաշնադրութիւններ, ոչ օրինագրքեր, ոչ կրօնական դաստիարակութիւնը չեն կրնար բոլորովին ջնջել ոճիրը, ամեն երկիրներու մէջ անապահով գաւառներ կան, և օրէնքէ դուրս ապրող անհատներ։ Այս տեսակ գաւառի մը՝ Զան-Թունկի մէջ սպաննեցին երկու քարոզիչներ, թէեւ գիտէին որ նոյն իսկ բնիկ բնակիչները կը բռնին զոհ կըլլային աւազակութեանց։ — «Չինաստան խաղաղութիւն կուզէ».— Դժբաղդաբար Չինաստան տակաւին ինքզինք զատած չէ վերջին պատերազմին արդիւնքէն. խաղաղութեան շրջանի մը պէտք ունի վերջերս սկսուած բարենորոգումները գործադրելու համար։ Քանի մը տարիներէ ի վեր մեր դիտողութիւնները, մեծ փորձառութիւնը արեւմտեան պետութեանց մասին սա՛ գաղափարը կազմել տուին մեզի թէ անոնք անիրաւութեան և պատերազմի արհեստին մէջ աւելի յաջողակ են։ Արդարութի՞ւն է մեզ հարստահարել ա՛յն պահուն երբ կը կռուինք ազատելու համար այն կապերէն զոր մեր զարգացման վրայ կը դնէ վերջին ծայր հին քաղաքակրթութիւն մը, և կուզենք աստիճանաբար առաջանալ բարւոքման և յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ։ Մարդկային արդարութիւնը կրնա՞յ ընդունիլ որ Չինաստան իր երկիրը [illegible] մը նշաւակ տեսնէ և իր հողը գրաւուած ա՛յն տեսակ պատահարի մը համար, զոր լուծելու համար բոլոր արեւմտեան պետութիւնները օրէնքին պիտի դիմէին և ոչ թէ պատերազմի, անոր հետեւութիւնները նուազեցնելու և վերադարձը արգիլելու համար։ Այս անակնկալ պատահարը որուն վրայ կը ցաւի մեր կառավարութիւնը՝ պիտի ջնջուի կատարեալ փոխարինութիւններով։ Մեր փափաքն է պահել մեր հողային ամբողջութիւնը, ուր բոլոր ազգերը կը գտնեն միեւնոյն չափով գործունէութեան դաշտ մը և զարգացում մը իրենց վաճառականութեան համար»։— «Գերմանիոյ դիրքը».— Իբրեւ պատասխան կարծես փոխարքային այս ջատագովականին, «Քէօլնիշէ Զայթունկ» Քիաօ-Չէույի թատերական գործին վրայ հետեւեալ շարժառիթները կը պարզէ. «Երկար ատենէ ի վեր Չինաստանի հետ մեր ունեցած յարաբերութիւնները գոհացուցիչ չէին։ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի պէս մեր աջակցութիւնը տուած էինք այդ կայսրութեան, երբ պէտք ունէր որ վախճան մը դրուի յաղթական Ճապոնի յաւակնութեանց։ Պատերազմէն վերջ Չինաստան իր երախտագիտութեան պարտքը վճարեց Ռուսիոյ և Ֆրանսայի, բայց կարծեց թէ Գերմանիոյ համար ունեցած պարտքը կրնար վճարել հաճելի խօսքերով և ունայն խոստումներով։ Այս կացութիւնը մեր զայրոյթը գրգռեց, և մեր քարոզիչներուն սպանութիւնը մեր համբերութիւնը սպառեց։ Հետեւաբար գերման նաւախումբ մը գրաւեց Քիաօ-Չէուն հակառակ Չինաստանի բողոքներուն, որպէսզի հողային երաշխաւորութիւն մը ունենայինք մեր ձեռքը թէ այդ պետութիւնը կատարեալ գոհացում պիտի տար անցեալին և ապագային համար։

Մեր ազգայիններուն ապագայ ապահովութեան համար շատ շօշափելի երաշխաւորութիւններ կը պահանջենք։ Երկրորդ նաւախումբ մը Հայնրիխ իշխանին հրամանատարութեամբ Ծայրագոյն Արեւելք մեկնեցաւ։ Քիլի մէջ Վիլհէլմ Բ ի ճառը պիտի հասկցնէ Չինաստանի թէ պէտք կըլլայ իրեն համար երբ կարելի եղածին չափ շուտ կատարել մեր պահանջումները։ Ամեն ընդդիմութիւն անօգուտ է, քանի որ Եւրոպայի մէջ ամեն մէկ պետութեան ընդհանուր վիճակը թոյլ չտար որ այս գործին մէջ Գերմանիոյ հակառակի։ Եթէ այդ ընդդիմութիւնը ըլլայ, մասնակի և հետեւաբար անօգուտ է դարձեալ»։— Անգլիական շատ մը օրաթերթեր սակայն կըսեն թէ երբէք ո և է համաձայնութիւն չկայ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ Ծայրագոյն-Արեւելքի գործերուն համար։ Քիաօ-Չէույի գրաւումը պաշտօնապէս հաղորդուած չէր Զարին կառավարութեան, և որ Բէդրօպուրկի մէջ անախորժ տպաւորութիւն մը առաջ բերած է։ Ասկէց կ'եզրակացնեն թէ Ռուսիա չպիտի հաւանի Քիաօ-Չէույի գերմանական գրաւման։ «Ոչ չինական կայսրութեան բաժանման, և ոչ հականգլիական նիզակակցութեան մը վախը կայ։ Տագնապը տեղական կռիւ մըն է միայն և յայտնի է որ Գերմանիա միակ պիտի մնայ չինական ջուրերուն մէջ»։ Այսպէս կըսէ «Տէյլի Կրաֆիք»։— Հետեւեալ պարագաներուն մէջ չինօ-գերման նոր միջադէպ մը տեղի ունեցած է։

Զաօ-Չէու (Զան-Թունկ) բնակող գերման քարոզիչները գանգատներ յայտնած են Բէքինի գերմանական դեսպան Պարոն Հէյքինկի, թէ տեղւոյն զինուորական հրամանատարը սպառնալից լեզու մը գործածած է իրենց նկատմամբ։ Պարոն Հէյքինկ չինացի հրամանատարին հրաժարեցումը պահանջեց, և բաց աստի, այս հրաժարեցումը ծանուցանող հեռագրին պատճէնը իրեն յանձնուիլ պահանջեց անցեալ հինգշաբթի երեկոյ մինչև ժամը 6։ Փոխարքան երկու ժամ աւելի պայմանաժամ ուզեց։ Այն ատեն Պարոն Հէյքինկ սպառնաց Բէքինէն մեկնիլ, բայց վերջին ժամուն Զաօ-Չէույի չին հրամանատարին հրաժարեցումը հեռագրաւ հրամայուեցաւ։

—Անգլիա և Ռուսիա.—Բիրմինկհէմի մէջ լուր տարածուեցաւ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի բրիտանեան նաւախմբին հրամանատար ծովակալ Պուլլըր իր նաւերէն միոյն հրամայած է ռուսական մարտանաւի մը վրայ կրակ ընել։ Բայց ոչ Ծովային և ոչ Արտաքին գործոց պաշտօնատունը այս մասին լուր մը եկած չէ։ Գալով Բորթ Արթուրի, Բէքինէն եկած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Սալզպըրիի կառավարութիւնը առաջարկած է որ այդ նաւահանգիստը ազատ հռչակուի և Տանկոյի կամ ուրիշ դաշինքներով հաստատուած նաւահանգիստներուն վիճակին մէջ դրուի, այսինքն բոլոր ազգաց վաճառականութեան առջեւ բացուի, բայց ոչ մէկուն մասնաւոր քոնթրոլին տակ ըլլայ։

Գալով անկլօ-քորէական միջադէպին, կը հաստատուի թէ անգլիացի Մ. Պրաուն վերահաստատուած է իբրեւ գլխաւոր քոմիսէր Քորէայի մաքսատանց, իսկ ռուս Մ. Ալէքսիէֆ ելմտից խորհրդական անուանուած է։ Արտաքին գործոց նախորդ խորհրդական Սըր Չարլս Տիլք Կլոսէսթըրի մէջ ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ իր կարծիքով Ծայրագոյն Արեւելքի վիճակը այսքան ծանր եղած չէր երբեք։ Անցեալ շաբաթ օր կը ծանուցուէր թէ ռուս կառավարութիւնը Չինաստանէն արտօնութիւն առած է ռուսօ-մանչուր երկաթուղին մինչև Բորթ-Արթուր երկնցնելու։— Ճապոն.—Քիաօ-Չէույի գերմանական գրաւման երկրորդ օրը Ճապոնի հրաժարեալ դահլիճը արտասովոր նիստ մը գումարելով, որոշուեցաւ հրահանգներ ղրկել Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ մէջ գտնուող Ճապոնի ներկայացուցիչներուն, հետեւեալ կէտերուն վրայ տեղեկութիւն պահանջելու համար. 1. Թէ այդ գրաւումը Ֆրանսայի և Ռուսիոյ հետ Գերմանիոյ ունեցած համաձայնութեան արդի՞ւնքն էր. 2. Թէ գրաւումը մնայո՞ւն պիտի ըլլայ. 3. Որո՞նք են այս գրաւման բուն շարժառիթները. 4. Անգլիա ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ։ Ճապոնի վիեննական դեսպան Մ. Թաքահիրա, որուն տեսակցութիւնը պատմեցինք քանի մը օր առաջ Հաւաս «Թրիպիւնա» լրագրին թղթակցին հետ, նոյն թերթին խմբագրապետին նամակ մը գրելով կը հերքէ այդ տեսակցութիւնը և կաւելցնէ թէ չինական խնդրին վրայ և ոչ մէկուն կարծիք հաղորդած է։ Հետեւաբար այդ կարծուեալ տեսակցութեան բառերը մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը բոլորովին շինծու են և սխալ։— Ռուսիա և Ճապոն.—Քորէայի մէջ այս երկու ազգաց ազդեցութեան շրջանակին վրայ խօսելով, «Նովոսթի» կըսէ թէ [illegible] պարագայ մը որ Ռուսիա և Ճապոն պիտի կրնան միշտ համաձայնիլ և թէ Քորէական խնդիրը զիրենք չպիտի բաժնէ։ Հետեւաբար «Նովոսթի» ռուսօ-ճապոնական նիզակակցութեան մը գաղափարը կը ջատագովէ, ըսելով թէ այդ նիզակակցութիւնը հաստատապէս պիտի ամրապնդէ քաղաքական հաւասարակշռութիւնը Ծայրագոյն-Արեւելքի մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Սօպրանիէն որոշեց իբրև ազգային վարձատրութիւն տարեկան վեց հազար ֆր. տալ պուլկար ծերունի հայրենասէր Մ. Տրական Զանքոֆի։

ՍՈՒՏԱՆ.—Անգլիայէն Գահիրէ ղրկուած զօրքերը նաև նստեցան Եգիպտոսին Ուատի-Հալֆա երթալու համար։ Մալթայէն և ուրիշ տեղերէ ևս նոր զօրքեր պիտի ղրկուին սպարապետ Քիչնըրի։ Անգլիական լրագիրները կը հետեւցնեն թէ սպարապետը դիտաւորութիւն ունի Ապու-Համէտ՝ յետոյ հաստատապէս Էտ-Տամէրի վրայ յարձակելու։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 1 Յունվ.—Մ. Մ. Լէօնթիէֆ և Աթօ Եօսէֆ Բէդերսպուրկէն ճամբայ ելան. Հապէշստան դառնալէ առաջ Կ. Պոլիս և Փարիզ պիտի հանդիպին։

ԱԹԷՆՔ, 7 Յունվ.— [illegible] յանձնաժողովը աւարտեց իր ծրագիրը Յունաստանի հին պահանջատէրներուն հետ համաձայնութիւն մը գոյացնելու մասին։ Ելեւմտից նախարար Մ. Սթրէյթ գալ շաբաթ Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ զայն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ կացութիւնը հանդարտ է։

—6.—«Քէօլնիշէ Զայթունկ» նայելով Գերմանիոյ շարժումները Չինաստանի մէջ, երկու պետութեանց յարաբերութիւնները խզելէ աւելի ընդհակառակը պիտի ամրապնդեն զայն և Գերմանիոյ առեւտրական շահերը ընդարձակելու պիտի ծառայեն։

ՄԱՏՐԻՏ 7.—Սպանիական մամուլը նախարարական տագնապի մը հաւանականութեան վրայ կը խօսի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիական նաւատորմին չինական ջուրերուն մէջ պարտականութիւնը պիտի ըլլայ մանաւանդ ռուս նաւախումբին Բորթ Արթուրի և Չէմուլբօյի մէջ ըրած շարժումները դիտել։

—Անգլիական քաղաքականութիւնը կաշխատի հակակշռել Ռուսիոյ ազդեցութիւնը Քորէայի մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

«Էքօնոմիսթ տ'Օրիան» Յունաստանի ելմտական խնդրին վրայ հետեւեալը կը գրէ. «Ելմտական խնդրին մասին Մ. Սթրէյթի և գօնթրօլի յանձնաժողովին միջեւ կատարուած բանակցութիւնները անյուսալի դժուարութեանց կը հանդիպին. Այս դժուարութիւնները ծագեցան այն օրը ուր պահանջատէրներու հետ համաձայնութիւն մը գոյացնելու խնդիրը մէջտեղ հանուեցաւ։

Այս խնդիրները որոնց կարգադրութիւնը դժուարութիւններ կը յարուցանէ, փոխառութեանց յատկացուած հասոյթներու միացումը և երկրորդ փոխառութեանց պատահական անկումէն գոյացող տարբերութեան [illegible] է։ Տոկոսի սակը երկրորդական դեր մը կը խաղայ. այս խնդիրները քով քով գայթակղութիւն կըլլան հելլէն կառավարութեան վերջնական կարգադրութեան գործին մէջ. բայց կը կարծուի թէ գօնթրօլի ներկայացուցիչներուն միջամտութիւնը պիտի յիւրացնէ համաձայնութեան մը գոյութիւնը երկու կողմերուն միջեւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին զիջողութիւններ ընել տալով։

Եթէ պահանջատէրները անանկութեան հետեւանքով իրենց հասոյթին երկու երրորդը կորսնցնելէ յետոյ իրաւունք ունին [illegible] հասոյթներէն և փոխանակագիրներու անկումով գոյացած տարբերութենէն մաս մը պահանջելու, Հելլէն կառավարութիւնը ոչ նուազ իրաւունք ունի մասամբ ալ ինք պաշտպանելու [illegible] իր արտաքին կարգի ծախքերը գոցելու համար [illegible] ըլլալու են երկուստեք կարելի եղած զոհերը ձեռք ձգելու համար։ Պահանջատէրները պէտք ունին անշուշտ կոճղին կտորները իրենց կողմ տաշել բոլորովին, փոխառութեանց պայմանագրին իրենց տուած իրաւունքներով, յօժարակամ զիջուած չպիտի խղճահարին [illegible] Յունաստանի բոլոր հասոյթները իրենց առնելիքները ամբողջապէս վճարելու համար։ Հելլէն կառավարութիւնը միւս կողմէն չպիտի ուզէ հրաժարիլ 1893 դեկտ. 10ի օրէ ի վեր տրամադրութիւններէն։ Բայց ինչ որ չհասկցուիր՝ սա է թէ միջազգային գօնթրօլի յանձնաժողովը կը յապաղէ խնդիրը իրաւարարութեան ենթարկել, մինչդեռ ընդ միշտ վերջ տալու համար այս անհամաձայնութեան որ չորս տարիէ ի վեր գոյութիւն ունի առանց քայլ մը առած ըլլալու դէպ ի իր լուծումը։

Այն ուսումնասիրութիւնները զոր յանձնաժողովին անդամները կը կատարեն երկու ամսէ ի վեր հելլէն ելմտական վիճակին մասին, բաւական են գաղափար մը տալու թէ Յունաստանի Պանքը ի՛նչ չափով կրնայ պատասխանել առնելիքներու պահանջումներուն, ըլլայ տոկոսին սակին ըլլայ աւելորդ հասոյթներու մասին։

Մաղթենք որ բանակցութիւնները շատ չերկարին։ 1898ը կը սկսի և տակաւին չենք գիտեր նոր ելմտացոյցին հիմերը։ Եթէ Խորհրդարանը տօնական օրերէն յետոյ, այսինքն յունվ. 10/22ին գումարուի, հարկ պիտի ըլլայ 12րդ ամսական ելմտացոյցին դիմել նորէն, վասնզի երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը ելմտական ծրագիրները և 1898ի ելմտացոյցը երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ միայն կուզէ քուէարկել։

Աթէնքէն կը գրեն յունվ. 3 թուականով. Կը հաւաստեն թէ հին պահանջատէրներու հետ համաձայնութիւն մը գոյացնելու մասին կատարուած բանակցութիւնները աւելի լաւ շրջանի մը մէջ մտած են։ Գերման պահանջատէրները թողած պիտի ըլլան իրենց պահանջումներէն մէկ քանին, առաւ հանդերձ տակաւին մեծ անջրպետ մը կայ պահանջատէրներու պահանջումներուն և Հելլէն դաշինքին առաջարկութեանց միջեւ։ Առաջինները կը չարունակեն պնդել որ պարտքին յատկացուած հասոյթներուն աւելորդը իրենց ձգուի իբր յաւելուածական կարօն։ Գոնթռօլի յանձնաժողովին անդամներուն անհամաձայնութիւնը վերցուեցաւ ի նպաստ Յունաստանի։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
Ազգ. Պատրիարքարանի

Յառաջիկայ կիրակի (վաղը), 28 դեկտ. Օգոստափառ Սուլթանին Ծննդեան տարեդարձն լինելով, նոյն օրն հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք տեղի պիտի ունենան Մայր եկեղեցւոյ մէջ՝ վասն արեւշատութեան և յաւիտեան կենաց Նորին կայսերական Վեհափառութեան։

Ուստի կը հրաւիրուին մայրաքաղաքիս Ս. Եկեղեցեաց քարոզիչք և քահանայք, ազգային ատենաւորք և ընդհանուր ու վարչական ժողովոյ և Տեսուչ ու Թաղ. Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց անդամք նոյն օրն առաւօտեան ժամ 6ին, ներկայ գտնուիլ ի Պատրիարքարանս, իբրեւ հրաւիրագիր նկատելով ներկայ յայտարարութիւնը։

—Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պաշտօն յանձնեց Մելիքեան Մկրտիչ եւ Փափազեան Նշան էֆէնտիներու, վաղը Թօփ-Գաբու երթալով տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Տքթ. Բարիկեան էֆէնտիի հրաժարման պատճառներն քննել և իրեն տեղեկագրել։ Տքթ. Բարիկեան էֆէնտիի հրաժարման առթիւ տեղւոյն ազգայինք հանրագրութեամբ մը դիմած են Ս. Պատրիարք Հօր և խնդրած են չընդունիլ յիշեալ էֆէնտիի հրաժարականն, խօսելով անոր թաղային և կրթական գործերու մէջ մատուցած ծառայութիւնները։ Ն. Սրբազնութիւն նախընթաց օր Տքթ.ը իր ներկայութեան հրաւիրելով մերժեց անոր հրաժարագիրն և յորդորեց զայն առաջնոյն անվհատ չարունակել իր պաշտօնը, խոստանալով հարկ եղած աջակցութիւնն և պաշտպանութիւն չի զլանալ թաղային գործոց բարւոք կարգադրութեանն համար։ Կը լսենք թէ Տքթ. Բարիկեան էֆէնտի Ս. Պատրիարք Հօր յորդորանաց անսալով ետ առած է իր հրաժարականը։

—Բերայի Ազգասախնամի գործադիր մարմնոյն հրաժարեալ անդամոց տեղ հետեւեալներն ընտրուած են։

Տիկին Ազատի Գուզուզեան, Տքթ. Գուբամաճեան էֆ., Տքթ. Շիրինեան էֆ., Մեծ. Եդուարդ էֆ. Գարագէօզեան, Մեծ. Մագսուտ էֆ. Գոզոզեան, —Միւս անդամներն են. Տկ. Մատոսեան, Տկն. Աճէմեան, Տկն. Մաթիկեան, Տկն. Խաչերեան և Նասլիճեան էֆէնտի։

Այս առթիւ աւելորդ չէ յիշել թէ Բերայի Ազգասախնամի գործունէութեան մասին ամեն կողմէ արդէն գոհունակութիւն և շնորհակալութիւններ կը յայտնուին։

—Ազգ. Հիւանդանոցի վարչական ժողովը այսօր դարձեալ նիստ կընէ Հիւանդանոցի դրասենեակը ի Մեծ-Նորխան, Հիւանդանոցի ներքին անմիջական կարգադրութեանց կարօտ գործերով զբաղելու համար։

—ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ի նիստ գումարեցաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ատենապետութեամբ Տքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի։ 1.—Խորհուրդն իր սոյն նստին մէջ վերստին զբաղեցաւ Վարժապետանոցի հաստատման խնդրով, և լսելէ յետոյ այս մասին Հինտլեան Յովհաննէս էֆէնտիի ծրագիրն, որոշեց այդ ծրագրի մէջ նշանակեալ ուսմանց իւրաքանչիւր ճիւղի պատրաստութիւնն յանձնել մասնագէտներու և յետոյ գալիք տեղեկագրերն միացնելով պատրաստել վերջնական ծրագիրն, մինչեւ յառաջիկայ Յունվ. 14, և ներկայել Ազգ. Վարչութեան վաւերացման։ 2.—Ուշադրութեան առաւ մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանաց չրջանաւարտից քննիչ յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն, որմէ կերեւի թէ՝ անցեալ դպրոցական տարեշրջանին մէջ ընդամենն 8 չրջանաւարտ ներկայացեր են յանձնաժողովոյն ի քննութիւն, որոց 5ը Պէշիկթաշի Մաքրուհեան և 3ը Իւսկիւտարի Ճեմարան վարժարանէն, Խորհուրդն յետ քննութեան, չրջանաւարտի վկայականի անբաւական գտնելով Իւսկիւտարի չրջանաւարտներն և հետեւաբար մերժեց անոնց վկայական տալ, իսկ Պէշիկթաշի չրջանաւարտից գալով, որոշեց անոնց մասին նախապէս խորհրդակցութիւն մը ունենալ նոյն վարժարանի ներքին Տնօրէնութեան հետ։ 3.—Գատըգիւղի եւ Օրթագիւղի ազգ. վարժարաններու նոր Հոգաբարձութեանց ընտրութիւնն կատարուած և յայտագրուած լինելով, հաստատեց կատարուած ընտրութիւններն։ 4.—Մալեան Մինաս էֆ.ի կողմանէ յօրինեալ «Պատմութիւն ընդհ. ազգաց» անուն դասագրքին մասին Առանձար Աւետիս էֆ.ի տեղեկագիրն, առ որ յղուած էր ի նախաքննութիւն, կարդալէ յետոյ, արտօնեց այդ դասագրքին ազգ. Տարրական նախակրթարանաց մէջ գործածութիւնը։ 5.—Խնուսի և Վանայ ազգ. աղքատ վարժարանաց համար դասագրքեր խնդրուած լինելով, յանձնեց Գրենական յանձնաժողովին՝ գոհացում տալ եղած խնդրանաց։ 6.—Ըստ յանձնարարութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ ուշադրութեան առաւ Բերայի ազգ. վարժարանաց բարեկարգութեան հարցն և որոշեց այս մասին կարեւորն տեղեկագրել Ն. Սրբազնութեան։ Զբաղեցաւ նաև 16 ի չափ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։—Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ 1898 Յունվ. 1ին, Բերայի Արհեստանոցին մէջ։

—Դումզաքուէն հետեւեալը կը գրեն մեզ.

Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ մէկ ապեալ և տարօրինակ հայերէնով պաշտօնագիրն յանձնուեցաւ ինձ, որով յիշեալ խորհուրդն, Ծննդեան տօներու առթիւ թաղին աղքատաց [illegible] ի մէջ բերելով՝ կոչում կընէ թաղեցւոց գթասրտութեան և օգնութիւն կը խնդրէ։ Նոյն պաշտօնագրով կը յայտնէ նաև թէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը տուները այցելելով յանուն աղքատաց տրուած լումաներն պիտի հաւաքէ։ Մենք գիտենք որ այդ թաղը Ազգասախնամ մ'ունի որ արդէն չորից թաղից աղքատներն կը խնամէ ամենայն հոգածութեամբ և արդէն ամէն տարի ատենօրի առթիւ պատգամաւորութեամբ մը տուները կը պտտի և աղքատասէր ազգայիններէ դրամ կը հաւաքէ։ Անշուշտ այս տարի ալ նոյնը պիտի ընէ յիշեալ Ազգասախնամի Տնօրէն խորհուրդը որ գործունեայ եւ աշխատասէր երիտասարդներէ կը բաղկանայ։ Թաղեցին գիտէ սակայն թէ որո՛ւ պէտք է յանձնէ իր նուէրն, երբ յանուն աղքատին կուսայի երբ մանաւանդ յանուն աղքատին կը գործէ Ազգասախնամը։

Թաղեցի մը

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ

Երէկ մեծ հանդէսով տեղի ունեցաւ Սելամլըքի արարողութիւնը Համիտիյէ մզկիթին մէջ, ուր Վեհ. Սուլթանը ուրբաթի աղօթքը ընելէն յետոյ, նոյն հանդէսով կայս. Պալատ վերադարձաւ։

—Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ էին Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպանատան խորհրդականը, Պուլկարիոյ Սոպրանիէի անդամ Եահեա Նեֆըզ փաշա, Սպանիոյ դեսպանատան գործակատարը, հիւպատոսը և թարգմանը, Տիկ. Սանտոսն, Մէտմէրրի Ընկերութեան տնօրէնը և ուրիշ բազմաթիւ օտարականներ։ Ասոնցմէ մէկ քանին Վեհ. Կայսեր մեծապանքներուն արժանացան սեննեկապետ Լծին պէյի միջոցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ մը կարգիլէ վաղը գիշերուան լուսավառութեանց առթիւ հրթիռներ արձակել։ Լուսավառութիւնները սովորականին պէս պիտի կատարուին։ Թնդանօթի հարուածներ ալ պիտի արձակուին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂ.—«Բէյխէր Լոյտ» կը գրէ թէ Օսմ. Կառավարութիւնը չորս նոր զրահաւորներ պիտի յանձնարարէ Արմսթրոնկի գործարաններուն։ Ասոնց թնդանօթներն ալ Քրուբի գործարաններուն մէջ պիտի ձուլուին։

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցն ալ կը տեղեկագրէ իր թերթին թէ Ծովային նախարարութիւնը Արմսթրոնկի գործարանին փոխանորդը կանչելով հարցուցած է թէ Ա. կարգի զրահաւոր յածանաւորակ մը ո՛րչափ ծախքով կրնայ չինուիլ, ի՛նչ դրութեամբ պէտք է չինել, և յանձնարարած է անոր յատակագիծ մը պատրաստել։

ԿԱՆԽԱՎՃԱՐ.—Օսմ. Պանքան 275,000 օսմ. ոսկիի կանխավճար մը պիտի ընէ կայս. կառավարութեան որ այդ գումարով իր պարտքերը պիտի վճարէ Անատօլուի, Սելանիկ Տէտէ-Աղաճ և Սելանիկ-Մանասթըր երկաթուղիներու ընկերութիւններուն, պատերազմին առթիւ կատարուած զինուորական փոխադրութեանց համար։ Այս կանխավճարը երաշխաւորուած է 750.0.0 օսմ. ոսկի տասանորդական փոխանակագիրներով, զոր Մալիյէն հանր. Պարտքի վարչութեան յանձնած է գանձուելու համար։ Այդ ընկերութիւններէն Սելանիկ-Տէտէաղաճ կը պահանջէ 140000 օսմ. ոսկի, Սելանիկ-Մանասթըր 95000 ոսկի, Անատօլու 76000 ոսկի։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ.—Հինգշաբթի գիշեր իտալական դեսպանը և դեսպանուհին հայկերոյթ մը տուին. հրաւիրեալներուն մէջ կային. Սերպիական դեսպան Մ. Սթօեան Նովաքովիչ, Ռումանական դեսպան Մ. Ճուվարա, Պելճիքական դեսպանատան գործակատարը և կինը Տիկ. Ման. Աւստրիական դեսպանատան զինուորական գործակատարը եւն։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Իլեան Մավրօքորտաթօ իր յանձնարարագիրները տուած ըլլալով երէկ անոնց պատճէնը ցուցնելու համար Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի գնաց։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Աթէնքի մէջ, կըսէ Մոնիթէօ, արտաքոյ կարգի փափաք կը նշմարուի Կայս. կառավարութեան հետ բարեկամական ամուր կապեր հաստատելու համար։ Աթէնքի ժողովուրդին կողմէ ցոյց տրուած այս ձգտումները կարեւորութիւն կը ստանան մանաւանդ քանի որ նախապէս Յունաստանի թագաւորը և զօրքերն էին միայն որ կը փափաքէին այս անկեղծ և լուրջ մերձեցման։ Հիմա, Աթէնքի մամուլն ալ ժողովուրդին համոզմունքէն մղուած, սկսած է անոր քաղձանքներուն արձագանգը ըլլալ։ Դիտել կու տայ նաեւ որ արտասահմանի Յունական թերթերն ալ միեւնոյն ոգիով կը խօսին, ինչ որ կերաշխաւորէ այդ գաղափարներուն յառաջխաղացութիւնը։

Գիտենք արդէն թէ երբ Հելլէն գերիները Յունաստան դարձան, չատ համակիր լեզուով մը ու երախտագիտութեամբ խօսեցան այն լաւ ընդունելութեան որ եղաւ իրենց Պոլսոյ մէջ։ Կը հաւաստեն թէ Յունաստանէն դարձող թուրք գերիներն ալ միեւնոյն համակիր լեզուով կը խօսին Հելլէն կառավարութեան նկատմամբ։

ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ.—Կառավարութիւնը վերջնապէս հրամայեց վառել Թուրքիոյ բոլոր ծովեզերքներուն փարոսները, որ պատերազմին առթիւ չէին վառուեր։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Պուլկարիոյ կառավարութիւնը Թագաւորեան Արժանեաց պատուանշանին գօմանտէօրի աստիճանը չընորհեց Լօրինէքի կուսակալութեան թարգման Միզրանի Բօզբեր էֆ.։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ.— Հինգշաբթի իրիկուն Ծնունդի առթիւ, ռուսական Թէրէք պահականաւին հրամանատարը և սպաները հանդէս մը կազմակերպած էին։ Նաւուն կամուրջը դրօշներով, դրօշներով ու թաղարներով սքանչելի սրահի մը փոխուած էր՝ ելեկտրական լապտերներով լուսաւորուած մէջտեղը հագուեցած ճաշակով մը յարդարուած էր Ծնունդի ծառը։ Ներկայ էին ռուսական դեսպան Մ. Զինովիէֆ որ Սիրբէճիէն Մ. Ցատովքին ճամբելէ յետոյ, չոգեմակոյկով մը ուղղակի Թէրէք գացած էր, և դեսպանատան պաշտօնեաները ու Բալթֆա պահականաւին սպաները։

Ճաշէն յետոյ երկու թատերախաղ ներկայացուեցաւ նաւաստիներուն կողմէ, պահականաւին ետեւի կողմը, որ գեղեցիկ թատերաբեմի մը փոխուած էր։

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիական Կըրեսիֆոն չոգենաւը, որ Նիքոլաէվէն կուգար ցորեն բեռնած, սառնակոյտի մը զարնուելով ընկղմեցաւ։ Նաւաստիները ազատուեցան։

ԿՐԵՏԷ.—Իտալիոյ թագաւորը 10,000 ֆր. ղրկած է ծովակալ Քանէվարոյի Կրետէի աղքատ ընտանիքներուն բաժնուելու համար։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ այս տարուան ընթացքին մէջ պատահած դէպքերուն վրայ խօսելով կըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնը իր զինուորական նախկին զօրութիւնը գտաւ դարձեալ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ.— Պէրաթ կէճէսիի առթիւ Մէքքէի Էմիրը Շէրիֆ Ավնիւլլէֆիգ փաշա, Եգիպտոսի Խտիւ Աբպաս Հիլմի փաշա, Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա և բոլոր կուսակալները, կառավարիչները չընորհաւորական հեռագիրները ուղղեցին Կայս. Պալատ։

ԼՈՒՍՆԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄ.— Կայս. դիտարանէն տրուած ծանուցման մը նայելով, երէկ գիշեր Լուսնին մասնական խաւարումը սկսաւ եւրոպական ժամը 11ը 50 վրկ. և 30 երկվայրկեան անցնելով և տեւեց մինչեւ ժամը 5ը 7 վայրկեան անցած։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը բոլոր կուսակալութեանց չրջաբերական մը ղրկեց որուն մէջ կը հրամայէ որ թաղապետական բժիշկներուն ամսաթոշակները անյապաղ վճարուին ամէն ամսագլուխ։ Տեղ տեղ այդ բժիշկներուն ամսականները չվճարուելով Բժշկական վարժարանը գաւառները բժիշկ ղրկելու մասին դժուարութեանց կը հանդիպի վասնզի բժիշկները կառարկեն ու կը գանգատին թէ իրենց ամսականները չեն ստանար։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ.— Ինչպէս գրած էինք կանխաւ, այս գիշեր Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան տարեդարձին առթիւ ի նպաստ Կրետէի բոլոր իսլամ և ոչ-իսլամ կարօտեալներուն պարահանդէս մը պիտի տրուի, Գատըքէօյ, Մօտա, մասնաւոր պարտէզի մը մէջ։ Կազմակերպիչն է Կըրթական նախարարութեան դիւանապետներէն Ահմէտ Նէզիլ պէյ։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 27 Դեկտ. 97

Օսմ. Քօնսօլիտ	դրշ.	24–08
Բէժիի պարտաթուղթ	լիրա	12–20
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆրգ.	113–12
Օսմանիէ	»	395—
Բախրիյէ	»	459—
Ծխախոտներու պարտաթուղթ.	»	460—
Պանք Օթթօման		567—
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	6–90
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4–45

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	108–10
Մէթալիք	94–10
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109–36
Գաղղիական »	87–14
Գրիմիյ	51–06
Ռուպլ թղթադրամ	8–56

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Նախկին Քարէճըրօղլու հրայի տունը, Ճիլո Զըլղըտճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստատուն ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւէ զերծ և բացարձակ երաշխաւորեալ պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ըստ ամերիկեան ձեւի, ծամելու, և այլն ամենայն յաջողութեամբ երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաև թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Յ. Գ. Ըստ Ամերիկեան ձեւերը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (մինչեւ կէսօր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատըգիւղցիք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, թիւ 1 Խըրխըմէրճ փողոց։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է
Դրպանի Ցուցատետր-Օրացոյց
կը ծախուի հետեւեալ գներով.

Ընտիր լաթակազմ	2½	դր.
Նոյնը ոսկեզօծ ճղանով	4	»
» չագրէն	7½	»
» ընտիր թղթի վրայ	15	»

Կեդրոնատեղիք Զ. Թորոսեան գրատուն, Վալիտէ Խան թիւ 16 և Սալիհ Համամ Պաղտատլեան գրատուն թիւ 16։ Կը գտնուի Բերա հայ ծխախաճառաց, Կամուրջ՝ Վրոյրի և Ռոմանի թղթավաճառանոցները և Պոլսոյ բոլոր գրավաճառաց քով։ Շատ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։
4—15

Տօքթ. Տ. Ալլահվէրտի
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Ամէն օր մինչեւ կէսօր հիւանդ կընդունի իր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ճամբեսի, թիւ 124.
[illegible] աղքատ հիւանդները ձրի են

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ 7 Յունվ.—Մէնիլը հրատարակեց պատերազմական ատեանին 1894ին ամբաստանագիրը Տրէյֆիւսի դէմ։

Մ. Թրարիէօ ծերակուտականը պահանջեց որ էսթէրհազիի դատավարութիւնը դռնփակ չըլլայ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման թերթերը կը հերքեն անկլօ-ճափոն ներդաշնակցութեան մը մասին եղած զրոյցները։

—Վիլհելմ կայսրը դիտաւորութիւն յայտնեց ներկայ գտնուելու Հոլանտայի թագուհիին թագադրութեան հանդէսին։

—Կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կայսերական ընտանիքները իրարու պիտի հանդիպին Քոբէնհակի մէջ, Քրիստեան թագաւորին, գահակալութեան 18րդ տարեդարձին առթիւ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Նախարարական տագնապը կը հերքուի։ Պատերազմական նախարարը միայն պիտի հրաժարի։

ԱԹԷՆՔ.— Համաձայնութիւնը մօտալուտ է գօնթռօլի յանձնաժողովին և կառավարութեան միջեւ, եւրոպական գօնթռօլի պայմաններու մասին։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Միլան թագաւորին սերպ բանակին հրամանատար կարգուիլը բաւական գէշ տպաւորութիւն ըրաւ ժողովուրդին վրայ։

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ
Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆԻ
Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի 5։
Տաղք եւ Թատերգութիւնք 15։
Լուսանկար Պետրոս Դուրեանի 3։
Տարերք աշխարհիկ լեզուի Ա. հատոր 3, Բ. 5, Գ. 5։
Կեդրոնատեղին՝ ի Պոլիս, Պալենց գրատունը, յԻսկիւտար, Պէշթօֆճեանի խանութը։ 10—10

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

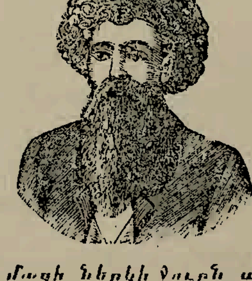

Եթէ կը փափաքիք հինգ վայրկենի մէջ մօրուքնիդ եւ մազերնիդ սեւ կամ չագանակագոյնի փոխել, դիմեցէք Մահմուտ փաշա Քիւրքճի խանի դիմացի կարգը 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատունը։ Հոն տեղի մազի ներկի ջուրն անխառն նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փորձով հաստատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ՇԻՇ ՄԸ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԲԱՒԷ.— ԳԻՆԸ 13½ ՂՐՇ.

Գաւառաց յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Սոյն վաճառատան մէջ կ՚գտնուի նաեւ սեւ մազերը դեղինցնելու համար ջուր, եւ մասնաւորապէս մազի իւղով խնամով պատրաստուած ներկեր՝ սեւ, խարտեաշ եւ չագանակագոյնի փոխելու։

ՎՃԻՌՈՒՄ ԿԱՆԽԻԿ

ՏՈՔԹ. ՏԱՎՈՒՏ ԲԱՐԻԿԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր Պատ. Յաճախորդաց և Հանրութեան թէ, բժշկ. վերջին գիւտի մը համաձայն, պատրաստ է դարմանել ամէն անոնք՝ որ կը նեղուին տարաժամ ապիտակ մազերէ և անոր յաջորդող [illegible], [illegible], նախագուշակն եղող անտանելի քերուածքով գլխուն թեփոտութենէ և հեղաթափութենէ ([illegible]), որ չապիկներուն օձիքները կաղտոտէ միքրոպներու բազմութեամբ Իրեն դիմող հիւանդներն ու Ազն. Օր.ք և Տիկ.ք խիստ գոհ պիտի մնան, վասն զի սոյն աննման դեղը ոչ միայն մէկ անգամով առանց հետք թողելու կը դարմանէ վերոգրեալ հիւանդութիւնները, այլև կերկարէ ու կը խտացնէ կանանց մազերը։

Ուր. օրերը Գանչէգափու Քիւչիւքեան դեղարանը կը գտնուի իսկ միւս օրերը Թօփգափու, իր տունը։

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն.
Աննման դեղ այտուցներու և կոշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Դօնիօ	2906	Կրօտինօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	48 1	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	18 2	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1 00
Պօրթօֆինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իսկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էգրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	24 9
Գամէօ	1244	Ֆինօ	954	Քօլբինօ	1307	Բալէրմօ	1537	Վասօ	19.4
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	[illegible]	1663	Եէտօ	1850
Դիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1613	[illegible]	1613	Զէրօ	1200
Դօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի հաստ. կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 „
1895 ի հասոյթք	25,000,000 „
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 „

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Բուրսալը խան
(հին Մուսթաֆա տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ԲԷՐՊԷՆ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչն զօրաւոր գործածել Ապաքինողներ, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջըղային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յօժ անհրաժեշտ նիւթերով։

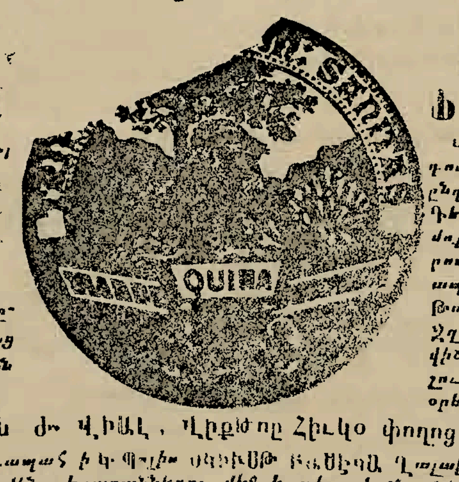

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 507

Ընդհ. և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՍԱՐՈՒԹ ՔԱՍԷԿԵԱՆ Ղալաթիա, Մահմուտիէ, Թիւ 86. Կը գտնուի կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ
ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Մաստիքայ տեղ
Ղալաթիա, ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱՅԻ խանը, թիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամեն տեսակ մաստիքա և տուզ զուտ խաղողէ շինուած։

Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, ամէն տեսակ հաւասարապէս յատկութեամբ ու ճաշակով, անմրցելի է բանալ. Ջիդրանի ուժ և մաքուր կորով կուտայ. Նրբաճաշակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած շիշերով։

Դիմել. Բերա Եանի, Հէյվէսիա Պիզանս, Կամարինոս գարեջրատունները, Բաքատօբուլօ, Բալաբանօբուլօ, Գրիմալի, Գրինիգօս, Մարսիլիա և Տիմիթրաքօբուլօս նպարեղէնի վաճառատունները, Թարլապաշի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիատի և Զօզօ գարեջրատուները. Պալըք բազար Միլօյօս և Լէֆասի խանութները, Լիմօն իսկէլէսի Պէլիրինի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէսթի, Պազարի և Բանճօբուլոսի խանութները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒ
ՀԵՌԱ. [illegible] ՄԱՐՍԻԼԻԱ
Ն. ՊԱՔԷ [illegible]
[illegible]
[illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Բշ. 10 Մէնէրէլէ Պ. [illegible]

ՄԵԿՆՈՒՄ
Դշ. 12 Մէնէրէլէ Մարսիլիա ուղղակի 15էն 20. Լա Կօլ Իզմիր, Տըրէքըր և Անվէրս

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիներուն ընկերութեան ի միասին սակագին
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ապրանքաց Նաւուղիները, ուղեւորութեան տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալ
ՔՈՒՐԲԻՆԻ [illegible]

57 Թօփհանէ, քարափին վրայ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ
ԶԳԵՍՏԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, Սուլթան Համամ Հաճօբուլօ Խան Թիւ 20
ՎՈՐՁԻՆ ԳԻՆ

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յօժ չափաւոր գնով ամէն տեսակ պատրաստ և հաստատուն զգեստներ կը գտնուին։ Զափու վրայ գնի փոքր տարբերութեամբ զգեստներ կը կարուին։

ԼՈՒՍԻՆ վաճառատան մէջ ծախուած պատրաստ զգեստեղինաց համառօտ մէկ ցուցակն է.

Ըստէնկօթ զօսթիւմ	170 էն	250	Ղրշ.
Զաքէթ	70 »	230	»
Բալթօներ	50 »	230	»
Բանթալօններ	25 »	80	»

(Թիւ 226)

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հակ չկայ խարելու եւ փոխելու.

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է աւստրիացւոց-մէրու եւ անանաբոյծներու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ ամիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ծմլուածքները, ոտքերու դառնալը, ցաւնկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, ջրոյններու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը իւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.

Վերջ-ինչէս ֆր.ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիքի, Դասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիւր եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 25 52

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ըստ Միջերկրական ծովու եւ Լիվրբուլ և Ամերիկա միջև

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալգիա	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Ուլթոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատա	1899
Ալէքքօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Ճէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալեքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 23 4 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Դշ. 24,5 Սեվաստապոլ սուլթանդակ, տուապ. [illegible] 10ին.
Եշ. 25 6 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլ նիկ, Իզմիր ժամը 4ին [illegible] միջօրէի։
Շբ. 27,3 Ինէպօլու. Սամսոն, Օրտու, Կիրեսոն, Տրապիզոն և Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1897 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 22ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն էջող շոգենաւեր

2 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Դրչ. Օրթ. Պէշիք.
2 — Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.
1 50 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Դգկ.
2 — Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Դնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Զէնկ. Պէյլ. Դգկ. Պշք.
2 45 Պէյք. Բշպճ. Ենք. Դնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվք. Վնք. Զնկք. Պէյլ. Դգկ. Պշքթ. Դպլթշ.
2 30 Ր. Ա. Դվ. Եէնմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵէՆք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
3 — Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Զպգլ. Դնլճ. Ա. Հ. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Դգկ. Ի. ս.
3 10 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
4 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Իսթ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս Պէպ. Արվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
5 — Պէյգ. Բշպ. Զպք. Դնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Զէնկ. Պէյ. Դգկ Պէշիքթաշ
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյգ. Ենք. ՍԹՆ. Դնլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշք.
7 15 Ենմ, Մզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք, Ենք, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվք, Դրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք.
7 45 Պէյգ, Բ. Պճ. Ենք, Զպգլ. Դնլճ. Մրկ, Ր, Ա, Հ, Գտնտլ. Պէպ. Արն. Վնք Զնք. Պէյլ, Օրթք, Դգկ, Պէշիկթաշ։
8 30 Ա. Ր, Դվ, Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ Զպգ. Դնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Դգկ. Իսկ.
9 — ԵէՆմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Ենք. ՍԹՆ. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշք.
9 45 Ենմ, Մէզպ, Պէօյք, Թրպ. Պէյք Ենք. Դնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Զնք. Պէյլ. Դգկ. Իսկ.
10 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. ԵէՆք. Միրկ, Ր. Հիսար Պէպ. Արնվ. Դրչ, Օրթ. Պէշկ.

Կամուրջէն Վոսփոր ելնող շոգենաւեր

3 — Պշք. Օրթ. Դրչ. Արվք, Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պ. օյ. Մզպ. Ենմ.
3 20 Իսկ. Դգկ. Պէյլ, Զնկ, Վնք, Գնտլ. Ա. Հ. Դնլճ. Զպգ Բշպ. Պէյգ.
3 40 Դպգ, Պշք, Դգկ. Օրթ. Պէյլ, Զնկ. Արվ, Գնտ Ա. Ր. Հս, Դնլ, Մրկ. Ենք. Բշպ, Պրգ. Թրպ, Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
4 30 Պշկ, Օրթ, Դրչ. Արն. Պէպ. Ր, Հ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ, Պէօյք, Մզպ, Ենմ,
5 15 Դպթ. Պշկ. Դգկ, Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք, Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Դնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ,
6 — Դպգ. Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Ր. Ա. Դվզ.
7 — Պշ. Դգկ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյճ Ենք. Պէյրգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
9 15 Պշք, Օրթ. Պէյլ, Արվ. Ր Հս. Պօյճ, Դնլճ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
10 5 Պէշ. Դգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Դնլ. Զպք. Բշպ. Պէգ. Մզպ. Ր. Ա. Դվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Իսթ Ենք. Թրպ. Քրճ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ,
10 50 Դպգ. Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսր. Դնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պրգ։ Պէպէքէն Ենմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գանտ. Ա. Հիս. Դնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյք.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ՍԹէՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵէՆմահալլէ
11 40 Պշքթ-Դգկճ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշք. Օրթ. Դրչ. Արնվ. Պէպ.

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»ի (93)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԵՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Գիտէք Միայեալը։ Եկայ Լէտի Տանըմօռի առջեւ կեցայ։ Նէ ճանչցաւ զինծի, ճիչ մը արձկեց և գետին ինկաւ զգայազիրկ։ Կոմսը փութաց գուրս ընել զիս, բայց ես անոր վրայ ալ իշխանութիւն մը ունէի։ Գիտէի անոր բանտարկեալներուն գաղտնիքը Ցախաստանին դղեակին մէջ. և ան չհամարձակեցաւ իր սպառնալիքը գործադրել։ Կատարելապէս վստահ էի թէ Մատօլին պիտի գար գտնէր զիս անմիջապէս. Զէի խաբուեր։ Ցաջորդ գիշերը, հետը ունենալով պզտիկ ֆրանսուհին իմ խոճիթս եկաւ։ Հոն իմացայ իր բոլոր պատմութիւնը։ Զաւակը կորսնցնելէն յետոյ, տարին մը գրեթէ յիմար դարձած էր, վասն զի նէ կը կարծէր թէ պիտի սպաննէի տղեկը։ բայց օրչափ ալ թշնամի ըլլայի իրեն, այդ բանը չէի ըներ։ Երբ աղէկցաւ, Անգլիա մեկնեցաւ։ Ինչո՞ւ համար այդպէս ըրաւ, բան մը չէր կըրնար ըսել. բնաւ չէր կարծեր որ ես հոն կըլլայի։ Անգիտակցելի գաղտնի զգացում մը հոն մղած էր զինքը. Թերեւս իր սիրահարը գտնելու յուսով զոր առաջուան չափ սաստիկ կը սիրէր։ Իր հոն հասնելէն քիչ յետոյ, ծեր կին մը, հարուստ և անզաւակ, Տիկին Ռօչֆօր, պատահեցաւ անոր, հիացաւ անոր եղական գեղեցկութեան վրայ, և իմանալով թէ որբ, չուառ և անտերունջ էր, հոգեզաւակ ըրաւ զայն իրեն։ Նէ անոր քով ապրեցաւ քանի մը տարի, և հոն էր որ Տանըմօռի կոմսը հանդիպեցաւ անոր և առաջին տեսնելուն խենթի մը պէս սիրահարուեցաւ անոր։ Կոմսը սախպեց զայն որ ամուսնանայ իրեն հետ. Տիկին Ռօչֆօր քաջալերեց, Մատօլին հաւանեցաւ։ Գիտէր, բաւ նէ ինծի, թէ երբ ոևէ մ'ը մեռնէր, բայց պիտի միայի. տաճն մը պէտք էր իրեն, հանգչելու տեղ մը իր մնացեալ օրերուն համար։ Նէ մաքէն չէր անցըներ թէ կոմսը հայրն էր անոր որուն գեղեցկութիւնը հրապուրած էր գեռատի աղջկան սիրտը և զոր կը պաշտէր տակաւին. վասն զի Մատօլին երբեք անգամ սիրող կինեերէն չէ։ Հետեւաբար ամուսնացաւ. տարօրինա՞կ ամուսնութիւն, հօրը հետ կարգուի՛լ, մինչդեռ տղուն կինը պէտք էր ըլլար։

—Ի՞նչ Աստուած իմ, գթա մեր վրայ. Մինչեւ հոմոն գեղած չըլթունքներ։

—Ամուսինը Տիբրինթօլ տարու զինքը։ Հոն էր որ տեսաւ այդ պատկերը, և ճանչցաւ զայն ինչպէս ես ալ զինքը ճանչցայ խակոյն. և այն ատեն ո՞վ կըրնայ գիտնալ թէ ինչ զգաց նէ, երբ իմացաւ թէ ինք կինը եղած էր անոր, զոր այնքան սրտանց, բայց ի զուր սիրած էր։ Պատմեյին իրեն անոր պատմութիւնը, պատմեցին անոր խեղդուած ըլլալը, բայց ինք գիտէր թէ ան կապրէր դեռ։ Այդ գիշերը, Մատօլին, որ այն չափ ցուրտ, հպարտ և զուսպ, ծունգի եկաւ, խոնարհեցաւ իմ առջեւ... իմ զոր սրտին խորէն ատած էր երբեմն։ Իր ամուսինը, ամուսիններուն լաւագոյնը եղած էր իրեն համար. Նէ չէր սիրեր, չէր ուզեր սիրել զայն, բայց երախտապարտ կզգար զինքը անոր, և չպիտի ուզեր երբեք անպատուել անոր անունը։ Ծնրադիր աղերսեց ինծի որ իր անցեալը չիմացնեմ մէկուն, ոչ թէ իրեն, այլ կոմսին համար։ Նէ թախանձեց, լացաւ և աղաչեց, ինչպէս մայր մը միայն կըրնայ ընել. մէկ անգամ գոնէ տեսնալ իր զաւակը, բայց ի զուր էին իր թախանձանքները։ Սիրտս քար դարձած էր ու մերժեցի։ Կարծեցի թէ պիտի մեռնէր այդ գիշերը։ Անոր տառապանքը գրեթէ յուզեց սիրտս, իմ սիրտս, որ երկաթէն ալ կարծր է։

Պատուար կանգ առաւ վայրկեան մը և սրբեց խոշորած ճակտէն քրտինքի խոշոր կաթիլները։

—Շատ բան չունիմ ըսելու ալ, շարունակեց Մայր Ռաշլ. չուտ չուտ խօսելով։ Հիմա Միլորտ, գիտէք ձեր կնոջ պատմութիւնը։ Իր և ձեր տղուն զաւակը անոր հետ է, միեւ սենեակին մէջ։ Զայն ձեզի պիտի յանձնեմ հիմա, վասն զի քիչ յետոյ պիտի մեկնիմ Անգլիայէն առ յաւէտ։ Ըսխատած էի վլէժս լուծել. կատարեցի խօսքս և հիմա ալ գործ չունիմ հոս։ Գիտեմ թէ գէշ վարուեցայ. ատոր համար գրեթէ կը ցաւիմ հիմա. բայց շատ ուշ է արդէն ապարդիւն ցաւերու համար։ Ներեցէք ձեր կնոջ, Միլորտ։ Աչխարհքը չգիտէր անոր պատմութիւնը. ու եթէ վիշտը և չարչարանքը կրնան քաւել յանցանք մը, անորը երկար ատենէ ի վեր քաւուած պէտք է ըլլայ արդէն։ Մեռնողը և ողջը երկուքն ալ հաւասարապէս եպերելի են. բայց, ո՜հ Միլորտ, տխուր և վշտատանջ կեանք մը բաժին ինկաւ անմեղ իր ազգանչիրին, և փրկչապէս, հիմա, պէտք չէ՞ որ ներուի։

—Դո՞ւք, դո՞ւք էք որ ներողութեան վրայ կը խօսիք, կոչ գէմքով ճիւաղ, բսաւ կոմսը խռպոտ ձայնով մը, ոտքի կանգնած մինչդեռ հուր ժայթքող ու շլմորած աչքերով պառաւ կնոջ կը նայէր։ Դո՞ւք, որ չէք գթացած անփորձ մանկութեան ո՛չ ալ տառապող երիտասարդութեան, դուք որ հաճոյք կը զգայիք ձեր զոհերուն տառապիլը տեսնելով, դուք որ հալածեցիք զանոնք մինչեւ մահուան դուռը աննկուն վրէժխնդրութեամբ, դուք, խօսի՛ք թողութեան ու ներման համա՛ր. ո՛հ, որդեա՛կս, որդեա՛կս, ո՛հ Մատօլինս. խեղճ կինս։ Ո՜հ թշուառական ճիւաղ, կատաղի վագր, հեռացէք առջեւէս որպէս զի չանիծեմ ձեր գործ մաղերը։

—Մօրեղբայր, մօրեղբայր, հանդարտեցէք, Աստուած սիրուն, հանդարտեցէք. յիշեցէք թէ մեռելի մը քով կը գտնուիք, ըսաւ Թէդ, անոր վիզին փաթթուելով, և հրամայական նշան 'ը ընելով պառաւին որպէս զի հեռանայ։

—Կը հնազանդիմ ձեզի Միլորտ։ Ա, ժամու եմ ձեր բոլոր բամբասերուն, քանի մը օրէն իմ հայրենի երկիրս պիտի ըլլամ նորէն։ Մեկնելէ առաջ պիտի տեսնամ ձեզի դարձեալ։

(Շարունակելի)